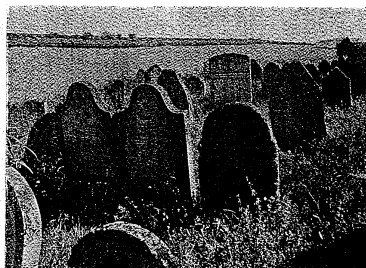

Neveklov

Neweklau

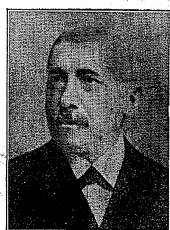
Synagoga (vnitřek)

Hřbitov (stará část)

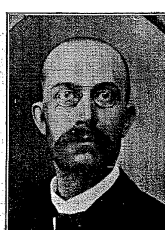
Lazar Kauder

Josef Levitus

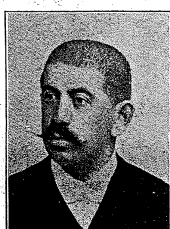
Vilém Kauder

David Roubíček

Rb. Leopold Marodý

Adolf Neumann

Rb. Hynek Lederer

462

Dějiny Židů v Nymburce a okolí.

Zpracoval

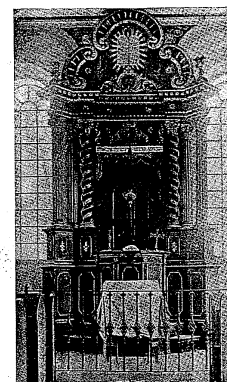
Jaroslav Polák-Rokycana, Praha.

Původní o. ž., z níž se skládá dnešní ž. n. o. nymburská, byla v nedaleké Kovanici, vsi na polovině cesty z Nymburka do Počehrad. Ale i v jiných okolních vesnicích bylo Židů hojně roztroušeno: v Křinci, Sovenicích, v Bošíně, Seleticích, Dymokurech, Jikvi, Ronově a j. Ve Mcelích — jedno z nejstarších sídel v Čechách, jehož jméno skrývá letopočet založení vlastní fary: MCL = r. 1150 — byl cheder střídavě u Samuela Nohela a Filipa Poláka. Posledně jmeno-

Feiwl Kah'n, Elije Heller, Feisch (Filip) Polák a Mauše Roudnický; a druhou na paměť o udržení synagogy a hřbitova vysoce zasloužilého Filipa Kah'n a ze Sovenic (zemř. r. 5651 = 1894); obě byly přeneseny do synagogy v N. Krásný tepaný omead a aharon ha kodeš, nádherná řezbářská práce, věnoval Max Polák ze Mcel nově zřízenému spolku pro postavení jubilejní synagogy v Nuslích-Vrsovicích, takže aspoň tato posvátná památka zůstane zachována.

Rb. Jakub Goldstein

Bývalá synagoga v Křinci.

Philipp Pollak

vaný předsídlil — jeden z prvních Židů — v 70 letech do N., kde založil sklenářský obchod, kdežto jeho starý, původní obchod ve Mcelích, převzal syn Vilém. Téhož syn, nynější majitel fy Filipa Poláka syn, Max Polák, mohl vzpomínati 160 let založení své firmy ve Mcelích. K oslavě však není důvodu, pomyslí-li, že po úmrtí jeho strýce, J. Kohna ze Sovenic, zbyl Max Polák samojediný Žid z celého křineckého okruhu. Všichni balbatim někdejší velmi početné obce v Křinci leží na žid. hřbitůvku „pod Chotuci“ a jejich potomci jsou v cizině. Krásná výstavná synagoga z r. 1867 (5628), zbudovaná přispěním statkáře Alex. šl. Bethmanna, byla nyní prodána m. Křinčič, které v ní zřídí městské museum. Pamětní desky se jmény zakladatelů: Majer Seidel, David, Majer, Jakvev a Jehoušua Mautner, Avraham Procházka, Jichok Steuer, Feivel a Josef Grünhut, Lejb a

V samém městě N. Židé bydljeti nesměli; v díle dr. Z. Wintra „Kulturní obrazy českých měst“ je hojně listin; v nichž se rada města N. proti trvalému, ba i jen přechodnému pobytu Židů houževnatě bránila. Z blízkých Kovanic však mohli Židé přes den za svými obchody do N.; tam měli do r. 1846 malou synagogu, která vyhořela a záhy opět obnovena byla. V Kovanicích bylo v té době na 30 žid. rodin a obec měla i svoji německou žid. náboženskou školu. Tamtéž je pietně chovaný hřbitov z r. 1830, na němž se dosud ukládají mrtví z ž. o. nymburské a široho okolí.

Zvolna se odstěhovaly všechny žid. rodiny z Kovanic nejen do N., ale i do Prahy, takže již r. 1886 tam zbyly jen čtyři rodiny a dnes tam jsou jen — ti mrtví na hřbitůvku. Synagoga byla — zcela nešetřně — prodána místnímu občanu, který v ní provozuje svou živniřtuku.

47.